

SAAREMAA VALLAVOLIKOGU MÄÄRUS

Kuressaares

24. detsember 2025, nr __

Valla rahvahääletuse menetlemise kord

Määrus kehtestatakse lähtudes Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 2 lg 2 p 2, § 3 p 4, § 6 lg 3 p 2, § 15 lg 2 ning § 32 lg 1 sätestatust.

§ 1. Rahvahääletuse objekt

Valla rahvahääletuse objektiks saab olla iga Saaremaise elukorraldusega seonduv, Saaremaa valla kui omavalitsusüksuse pädevusse kuuluv küsimus tingimusel, et sellele rahvahääletuse algatusega väljapakutava lahenduse elluviimine (vastava sisuga õigusakti vastuvõtmise, muutmise või kehtetuks tunnistamise kaudu) ei tekita selgelt ebamõistlikke kulusid valla järgneva(te) aasta(te) eelarve(te)s.

§ 2. Rahvahääletuse algatamine

(1) Konkreetse küsimuse rahvahääletuse menetlemise algatamiseks on õigus vähemalt 1% valla hääleõiguslikest elanikest. Algatamiseks peab algatajate esindaja edastama vallavalitsusele:

- 1) allkirjade, nimede ja sissekirjutusaadressidega varustatud algatajate nimekirja;
- 2) algatusettepaneku koos selle seletuskirjaga;
- 3) sama algatuse, vormistatuna Saaremaa vallavolikogu või vallavalitsuse õigusakti eelnõuna;
- 4) sama algatuse, vormistatuna küsimusena, millele saab rahvahääletusel JAH/EI vormis vastata;
- 5) algatajate esindaja(te) kontaktandmed.

(2) Kui antud algatuse reaalne teostamine nõuaks selle eraldi rahastamist, tuleb ettepanekule lisada selle finantstausta lahtiseletus koos ligikaudse eelarveprognoosiga ja kulude katmise ettepanekuga.

(3) Algatusettepanekute esitamise tähtaeg on jooksva aasta 31. jaanuar.

(4) Rahva tahte selgitamiseks konkreetse küsimuse saavad rahvahääletuse menetlemise algatada vallavolikogu ja vallavalitsus, avalikustades oma algatuse koos seletuskirjaga ning rahvahääletusel JAH/EI vormis vastata võimaldava küsimusega jooksva aasta 15. juuliks. Volikogu ja vallavalitsuse algatuse menetlemine ei läbi käesoleva määruse paragrahvides 3 ja 4 ette nähtud menetlusetappe.

§ 3. Algatuse analüüs ja sellest teavitamine

(1) Algatusettepanek suunatakse selle analüüsiks algatuse sisulise temaatikaga seotud vallavalitsuse allüksustesse ja/või volikogu komisjonidesse, et hinnata algatuse dokumentide vastavust tingimustele, sh algatuse kooskõla kehtiva seadusandlusega, selle objekti kuulumist valla pädevusse, finantstausta koos selle realiseeritavusega valla järgmis(t)el eelarveperioodi(de)l ja algatajate sissekirjutust valda.

(2) Algatuse sisu ja selle analüüsi käik on jooksvalt avalikustatud Saaremaa valla veebilehel.

(3) Igaüks saab algatuse ja selle analüüsi osas Saaremaa valla veebilehel oma arvamust avaldada.

(4) Volikogu otsusega jäetakse kõrvale algatus, mis on hinnatud käesoleva määruse § 1 nimetatud objekti nõuetele mittevastavaks või mis läheks vastuollu kehtiva seadusandlusega. Kõrvale jäetud algatuse dokumendid tagastatakse algatajate esindajale koos analüüsil lisatud kommentaaridega.

(5) Kui analüüsi käigus leitakse, et algatus vastab tingimustele, teavitab vallavalitsus sellest algatajate esindajat enne jooksva aasta 31. märtsi. Mittesisulisel vormistusvead lastakse algatajail parandada.

§ 4. Algatuse rahvahääletusele saatmise otsustamine

(1) Tingimustele vastavale algatusele saab esindaja asuda koguma vallaelanike allkirju, et otsustada rahvahääletuse korraldamine. Algatus saadetakse rahvahääletusele juhul, kui selle rahvahääletusele saatmist toetab allkirjaga vähemalt 5% valla hääleõiguslikest elanikest. Vastavad toetusallkirjad tuleb vallavalitsusele esitada § 2. lg 1 p 1 kirjeldatud kujul hiljemalt jooksva aasta 15. juuliks. Kui allkirju tähtaegselt esitatud ei ole, siis antud rahvahääletuse algatus katkeb.

(2) Volikogu või vallavalitsus (sõltuvalt algatuse objektist) võtab tingimustele vastanud rahvapoolses algatuses tõstatatud küsimuse enne jooksva aasta 1. maid oma päevakorda. Kui tehakse otsus, mis sisuliselt kattub rahvahääletuse algatuses taotletuga, siis antud rahvahääletuse algatus katkeb.

(3) Kui otsus ei toeta algatuses taotletut, kuid vallale esitatakse tähtaegselt nõutav hulk antud algatuse rahvahääletusele saatmist toetavaid allkirju, siis korraldab vallavalitsus algatuse osas rahvahääletuse esimesel puhkepäeval, ajavahemikus jooksva aasta 1. kuni 15. septembrini.

§ 5. Rahvahääletuse menetlusest teavitamine

(1) Vallavalitsus tutvustab rahvahääletuse menetlemist avalikkusele, korraldades selleks vähemalt ühe avaliku teabepäeva igal aastal enne rahvahääletust, ehk ajavahemikus 16. juulist 14. septembrini.

(2) Iga algatuse osas võimaldab vallavalitsus algatajaile nende esindaja soovil ruume, et korraldada neis vähemalt üks teabepäev oma algatuse tutvustamiseks avalikkusele ajavahemikus 16. juulist kuni rahvahääletuse eelse päevani.

(3) Vallavalitsus võimaldab iga rahvahääletusele mineva algatuse tarbeks Saaremaa vallalehes ja veebilehel võrdsest informatsiooni nii algatajatele kui algatuse oponentidele, võimaldades ühtlasi igaühel avaldada asjakohaseid arvamusi Saaremaa valla veebilehel.

§ 6. Rahvahääletuse läbiviimine

(1) Rahvahääletusel saab osaleda iga valimisõiguslik isik, kelle elukoht on rahvahääletuse ajal Eesti rahvastikuregistri andmeil Saaremaa vallas.

(2) Rahvahääletuse läbiviimiseks moodustab vallavalitsus hääletamiskomisjoni.

(3) Rahvahääletusel hääletatakse, valides hääletusele pandud küsimusele vastuseks JAH või EI.

(4) Mitu erinevat küsimust võib panna korraga samale rahvahääletusele.

(5) Hääletus viiakse läbi elektrooniliselt, hääletamiskomisjoni poolt kehtestatud veebikeskkonnas.

(6) Hääletamisel identifitseerivad valimisõiguslikud isikud ennast isikutunnistuse või mobiil-IDga.

(7) Vallavalitsus määrab hääletamise koha, kus saavad hääletada isikud, kellel pole arvuti kasutamise võimalust. Selleks vajaliku hääletamissedeli vormi kehtestab hääletamiskomisjon.

§ 7. Rahvahääletuse tulemus

(1) Rahvahääletuse tulemusena osutub vastuvõetuks see algatus, mis on saanud JAH-hääle enam kui 50% hääletamisel osalenutelt.

(2) Rahvahääletuse tulemuse selgitab välja, kinnitab, avalikustab ning edastab vallasekretärile kahe päeva jooksul rahvahääletuse läbiviimiseks moodustab hääletamiskomisjon.

§ 8. Valla rahvahääletuse otsus

(1) Hiljemalt kolmandal päeval peale rahvahääletuse tulemuste kinnitamist vormistab vallasekretär rahvahääletuse tulemusena vastuvõetud algatuse valla rahvahääletuse otsusena, mille allkirjastavad rahvahääletuse hääletamiskomisjoni esimees ning vallasekretär.

(2) Vallasekretär edastab valla rahvahääletuse otsuse vallavolikogule ning vallavalitsusele. Valla rahvahääletuse otsus avalikustatakse hiljemalt kolmandal päeval pärast selle allkirjastamist samas korras, nagu volikogu ja vallavalitsuse üksikaktid.

(3) Valla rahvahääletuse otsus jõustub selle avalikustamisel.

(4) Jõustunud valla rahvahääletuse otsusest lähtudes viivad vallavolikogu ning vallavalitsus vastavalt oma kompetentsile enne jooksva aasta 31. detsembrit rahvahääletuse otsuse sisuga kooskõlla valla senikehtivad õigusaktid ning tegevuskavad ja/või võtavad vajadusel vastu valla rahvahääletuse otsuse sisust lähtuvad uued õigusaktid. Rahvahääletuse otsuse sisuga vastuollu mineva või seda tühistava otsuse saab teha vaid selleks algatatud uue rahvahääletuse otsusest lähtudes.

(5) Valla rahvahääletuse menetlemise korra ja rahvahääletuse otsuste järgimist kontrollivad:

1) volikogu esimees;

2) vallavanem;

3) vallasekretär;

4) volikogu revisjonikomisjon.

Vallavolikogu esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Eelnõu koostaja: